

1. כללי

כשם שיש גישות שונות לחינוך במערכת החינוך הממוסדת, כך גם בחינוך ביתי. יש הורים שיעדיפו גישה המבוססת על מועדים קבועים ועל הוראה מסודרת, ואחרים יעדיפו גישה פורמאלית פחות, המגיבה להתפתחות הרצונות של הילד, להתעניינות שלו ולצרכיו. תהיה גישה ההורים אשר תהיה, הקריטריון לאישור חינוך ביתי הוא אותו קריטריון: הבטחה שהילד נחשף לתחומי ידע שונים בהיקף של 55% לפחות מתחומי הידע בתכנית היסוד (הליבה) של משרד החינוך על פי מבנה האשכולות, ובלבד שילמד מיומנויות לשון (עברית או שפת אם אחרת), מתמטיקה ומיומנויות חברתיות. נוסף לכך ההורים והילד רשאים לבחור כל תחום ידע שהילד מגלה בו עניין. כאשר הורים בוחרים בחינוך ביתי הם מקבלים על עצמם אחריות לתכנון, ליישום ולהערכה של לימודי ילדיהם ומצופה מהם להראות יכולת לתכנן ולספק את צרכי החינוך של הילדים, להוכיח שסביבת הלמידה שלהם מאפשרת נגישות למרכזי לימוד כמו ספרייה, מוזיאונים ושימוש בטכנולוגיות, כולל טכנולוגיות מבוססות-מחשב.

2. אשכולות הלימוד כפי שהם מופיעים בתכנית היסוד (הליבה) במערכת החינוך בישראל

א. בחינוך הקדם-יסודי

- אשכול אמנויות: מוזיקה, אמנות חזותית, תיאטרון, מחול וקולנוע
- אשכול אוריינות וכישורי שפה
- אשכול כישורי חיים: בריאות, חינוך גופני, זהירות בדרכים, בטיחות
- מתמטיקה ומדעים

ב. בחינוך היסודי והעל-יסודי

- אשכול רוח וחברה: מולדת, חברה, אזרחות, היסטוריה, גיאוגרפיה
- אשכול מתמטיקה ומדעים: מתמטיקה, טבע, טכנולוגיה ומדעים
- אשכול אוריינות וכישורי שפה
- אשכול מיומנויות הגוף
- אשכול אמנויות: מוזיקה, אמנות פלסטית, תיאטרון, מחול, תקשורת, קולנוע וטלוויזיה
- אשכול כישורי חיים: אורח החיים במדינה יהודית ודמוקרטית, איכות החיים ושימור הסביבה, כישורי חיים, בטיחות וזהירות בדרכים ובריאות
- אשכול מיומנויות וערכים: אוריינות תרבות ולשון, אוריינות אנליטית ומידענית, אוריינות כמותית, אוריינות אסתטית, מודעות לבריאות, אוריינות אישית ובין-אישית, אוריינות חברתית, כבוד האדם, סקרנות, יצירתיות, יעילות, דיוק, יושר, חשיבה עצמאית, מודעות עצמית, הגינות, אסתטיקה, אתיקה, מוסריות ואחריות הדדית, מסוגלות, צדק חברתי, דו-קיום וסובלנות.

3. התכנית שיש להציג תכלול –

- מתן הזדמנות מתאימה להתנסות פרקטית וליישום תיאוריות;
- מתן הזדמנות מתאימה לרכישת מיומנויות בשפת האם;
- מתן הזדמנויות מתאימות לילד להתייחס באופן נאות לקבוצת בני הגיל ולאחרים ולשתף עמם פעולה;
- מתן הזדמנויות המאפשרות לילד לפתח ערכים ביחס לחיים בחברה דמוקרטית;

מתן הזדמנויות לפיתוח כישורי הילד בפתרון בעיות, בניתוח, בסינתזה, בקומוניקציה, באיסוף מידע, בחקירה, ברפלקציה ובשימוש בטווח של טכנולוגיות, כולל טכנולוגיות מבוססות-מחשב.

4. ביקור במקום שמתקיימים בו הלימודים

אישור בקשה לחינוך מותנה בביקור של המפקח הרפרנט או נציגו, הרשאים לצרף לביקור חברי ועדה נוספים, במקום שבו הלימודים מתקיימים ובקיום שיחה עם ההורים ועם הילד (בנוכחות ההורים או בלעדיהם) כפי שיתואם עם ההורים.

מטרת הביקור לתת הזדמנות להורים להראות מה הילד יודע ומה הם הישגיו עד אותו זמן ולתאר את הצעדים שיינקטו כדי לכסות תחומים שיש צורך להקדיש להם תשומת לב נוספת וכן כדי להעלות נושאים שההורים מבקשים לדון בהם.

בעת הביקור יידונו אלמנטים המתייחסים לאיכות החינוך שניתן כמפורט להלן:

• הגישה החינוכית של ההורים וכיצד באים בה לידי ביטוי הקווים המנחים שצוינו לעיל

• הזמן המוקדש למידה

• סביבת הלמידה

• הנגישות לעזרים מאפשרי למידה: ספרים, חוברות, מחשב, אינטרנט וכו'

• קיומה של תכנית הערכה מתאימה ללמידה, להתנסויות ולהתקדמותו של הילד.

5. דוגמאות להצגת תכנית לימודים

הדוגמאות שלהלן הן הצעות בלבד ואינן מתיימרות להקיף את כל הדרכים להגשת תכנית חינוכית. הדוגמאות מיועדת להציג דרכים שבהן אפשר להכין תכנית התואמת את הדרישות. המפקחים ישקלו ויאפשרו גם דרכי הצגה אחרות. יובהר כי על התכנית החינוכית להתאים לרמת ידיעותיו של הילד.

דוגמה 1

– נושא הלימוד: קשר עם אחרים

– משך הלימוד: 1-2 שנים, שעה אחת בשבוע.

המטרות העיקריות

– לזהות תכונות חיוביות באחרים

– לבטא צרכים ורגשות כיאות

– לזהות כללי התנהגות מחייבים ואחריות כלפי אחרים

– לעבוד יחד עם אחרים.

האסטרטגיות

– לחקור דימיון ושוני בין בני המשפחה וחברים

– לחקור תכונות גופניות, דברים שאוהבים, דברים שאין אוהבים ויכולות של הילד ושל

אחרים

– לזהות מטלות שיש לבצע בתוך המשפחה

– לנתח תפקידים המבוצעים על ידי קבוצות שונות

– לפרט דרכים לבקשת עזרה במצבים שונים

– להתאמן בפרוצדורות למשא ומתן

– להציע דרכי פעולה ביחס לטווח של תרחישים בין-אישיים

– להציע מפגשים עם אחרים למשחקי חברה.

מקורות

- אלבומי תמונות
- לוח משימות (תפקידים) משפחתי
- כרטיסי תרחישים
- ספרים שבהם משחקי חברה.

דוגמה 2

- תחום הלימוד: מדע וטכנולוגיה
- נושא הלימוד: תחבורה
- שנות הלימוד: השלישית והרביעית.

מדע וטכנולוגיה

בשנה זו מטרותנו לפתח את הבנת (שם הילד/ה) בטכנולוגיה בחיי היום-יום שלנו. זאת נעשה על ידי לימוד הסביבה הבנויה, איסוף אינפורמציה, לימוד דרכי קומוניקציה ובחינת תופעות פיזיקליות ומוצרים ושירותים כפי שהם מתייחסים לתחבורה. הנושאים ייחקרו באמצעות יישומים מעשיים ותצפית תוך שימוש בטקסטים, באינטרנט ובראינות.

התוכן

- מפת דרכים
- העברת מים
- מנועים
- מכונות כרטיסים
- לוח זמנים
- אפשרויות לניהול תחבורה
- ביטחון ובטיחות.

התנסויות לימודיות

- חקירה של דרכי התחבורה ביישוב
- חקירת האופן שבו גלגלי שיניים והילוכים ברכב גורמים להנעה
- עיצוב דגמים של אמצעי תעבורה
- התנסות עם דברים צפים
- חקירת המאפיינים של אמצעי התעבורה המקומיים
- בניית מודל לפיקוח על התחבורה
- הכנת תרשים למעבר בטוח להולכי רגל מהבית לאתרים שונים ביישוב
- יציאה לטיול בתחבורה ציבורית בהתאם ללוח זמנים, כולל קניית כרטיסים
- רכיבה בטוחה ובטיחותית על אופניים.

המקורות

- ספרות ופרסומים של מינהל התעבורה, כולל האתר שלהם באינטרנט
- ספרי לימוד ועיון מהספרייה הציבורית/מספריית בית הספר
- מחשבים
- חומרי בנייה.

הערכת הלמידה ותוצריה

יש הרבה אסטרטגיות שאפשר להשתמש בהן להערכה. ההורים יציעו דרך שתצביע על הישגי הילד ועל התקדמותו.

דוגמאות לדרכי הערכה

- צפייה בילד ותיעוד הישגיו בעת התרחשותם
 - מיפוי ההתקדמות באמצעות איסוף דוגמאות מעבודות הילד במשך תקופת זמן
 - תיעוד מטלות המצביעות על הבנה ועל למידת תהליך בכמה פרויקטים שעשה הילד
 - מבחני עט ונייר.
- ההורים רשאים להציע דרכי הערכה אחרות.